

SLACHTOFFERS TWEEDE WERELDOORLOG SWOLGEN

Op het kerkhof bevindt zich een monument ter gedachtenis aan de vijf Swolgense slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog.

Antonius GH Thijssen, gesneuveld als militair (landmacht)

M Theodor Falize, gesneuveld als zeeman (marine)

Gerard MH Peeters, omgekomen als burger

August I van den Broeke, omgekomen als burger

Z.H.E. Mgr Johannes Aerts, vermoord als R.K. geestelijke

Gerard Peeters en August van den Broeke liggen ook daadwerkelijk in Swolgen op het kerkhof begraven. Resp. in rij 13 en rij 8 van het oude kerkhof.

Antoon Thijssen ligt begraven op het Militair Erehof in Den Haag.

Theo Falize kreeg een zeemangraf in de Javazee.

Mgr. Aerts ligt begraven in Langgur op de Molukken, voorm. Ned. Indië.

Antonius Gerardus Hubertus (Antoon) Thijssen

Timmerman

Geb. 8 feb 1913

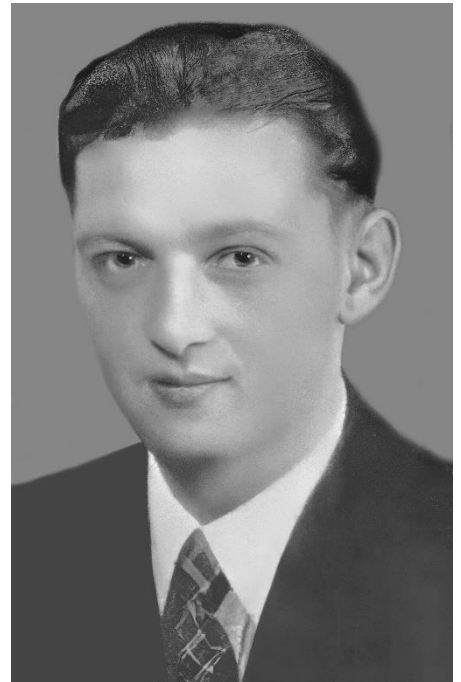
Gesneuveld 10 mei 1940

Militair Oorlogsslachtoffer, landmacht

Antoon diende als soldaat bij Regiment Grenadiers. Antoon moest met zijn kameraden zien te voorkomen dat de militaire vliegvelden bij Den Haag in handen zouden vallen van de Duitsers. Hij sneuvelde op 10 mei door vijandelijk granaatvuur bij hevige gevechten aan de Kijkduinsestraat tijdens de herovering van het vliegveld Ockenburg.

In eerste instantie is Antoon begraven bij de R.K. Kerk te Loosduinen.

Naderhand is hij herbegraven op het Militair Erehof op de Algemene Begraafplaats aan de Kerkhoflaan te 's-Gravenhage.

Antoon is op 6 november 1948 postuum onderscheiden met het
Oorlogs Herinnerings Kruis met gesp - 'Nederland Mei 1940'

Mathijs Theodor (Theo) Falize

Marinier 1^e klasse

Geb. 12 juli 1916

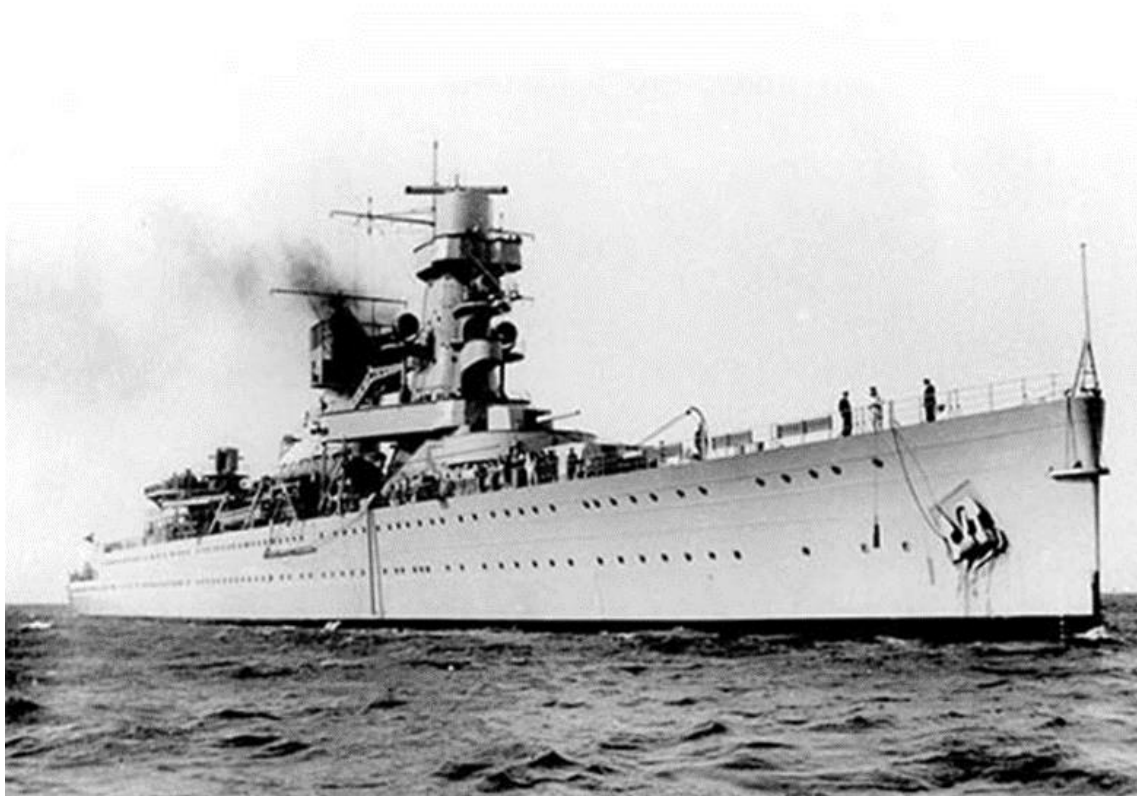
Gesneuveld 27 feb 1942

Militair Oorlogsslachtoffer, zeemacht

Theo Falize was als marinier aan boord van de *Hr. Ms. De Ruyter* tijdens de Slag in de Javazee, en moest Ned. Indië beschermen tegen de Japanners.

Op 27 februari 1942 voer het schip uit voor de Slag in de Javazee. Dit als vlaggenschip van schout-bij-nacht Karel Doorman, die aan het hoofd stond van een internationaal eskader. De opdracht was Japanse konvooien met invasietroepen beletten om Java te bereiken. De konvooien werden echter niet gevonden. Vervolgens raakte het eskader slaags met een ander Japans eskader, waarbij de Nederlandse kruisers *Java* en *De Ruyter* werden getorpedeerd.

Karel Doorman verkoos het om met zijn schip ten onder te gaan. In totaal kwamen 345 bemanningsleden, van de *De Ruyter*, waaronder Theo, om het leven.

Hr. Ms. De Ruyter

Z.H.E. Mgr. Joannes (Jan) Aerts

Ap. Vic. van Nieuw Guinea

Geb. 3 febr. 1880,

Gedood 30 juli 1942.

Mgr. Aerts was afkomstig uit Swolgen en is in 1942 met 12 medebroeders door de Japanners dood geschoten op het strand van Langgur op de Kei-eilanden in Nederlands Indië.

Op 31 januari 1942 bezetten de Japanners Ambon in de Molukken. Op 8 maart 1942 capituleert het KNIL. In april worden delen van Nieuw Guinea bezet en pas op 30 juli 1942 worden de Kei en Tanimbar eilanden bezet door de Japanners.

In de tussenliggende maanden had Bisschop Aerts laten weten dat hij de missie niet wilde verlaten. Men had aangeboden om hun over te brengen naar Australië. Uit solidariteit sloten alle missionarissen zich bij hem aan. Te Langgur werden alle afdelingen van het missieterrein met uitzondering van het ziekenhuis onder bewaking gesteld en werden de missionarissen gedwongen zich te verzamelen bij de ingang van de kapel. Ook de zusters, met uitzondering van twee die zich hadden verscholen, waren daar aanwezig. De beschuldigingen die hen werden toegeschreeuwd kwamen neer op koloniale onderdrukking, mishandeling van mensen, opruiing tegen de Japanners, bezit van vuurwapens, contact met Australië, hulp aan militaire vluchtelingen en beampten etc. Na het onderzoek werden de zusters naar het klooster gebracht en later werden zij vervoerd naar Tual samen met pater Münster. Deze pater was Duits burger.

De bisschop en alle missionarissen werden naar het centrale huis gebracht. Na enige tijd kwamen ze naar buiten, maar ze waren toen al geblinddoekt met een witte doek, en toen werden ze opgebracht, geduwd en getrokken naar het strand, op het drooggevalen stuk ten westen van de pier, en op een rij gezet met het gezicht naar de kust. Toen werd uit de mond van pater Berns zijn geliefde uitroep gehoord: "Untuk Kristus Radja Kita": "Voor Christus onze Koning", waarop alle antwoorden: "Amen". Die uitroep was de leus van de Pengawal Muda (Jonge Wacht) waarvan Berns de leider was. Toen klonken de schoten van de Japanse soldaten. Zij stortten alle ter aarde op het zeezand. De mensen die erbij stonden kregen van de commandant de opdracht de lijken zo maar in zee te werpen. Broeder van Schaik leefde nog en heeft nog iets gezegd. Daarna kwam het bevel: "Wie deze lijken wil begraven, is een misdadiger en zal worden doodgeschoten". Wat nu precies de reden was dat ze werden doodgeschoten is nooit echt duidelijk geworden.

De lijken werden 2 dagen door het getij heen en weer gedreven door de zee-engte bij Langgur, waarna men met gevaar voor eigen leven, eerst de bisschop heeft begraven. De Protestantse radja van Taar vroeg toen verlof om de anderen te mogen begraven, dit werd gegeven.

Mgr. Aerts ligt begraven in een eregraf bij het herbouwde missiehuis in Langgur.

Gerardus Martinus Hubertus (Gerard) Peeters

Koster van Swolgen

Geb. 10 aug. 1922

Omgekomen 6 oct. 1944

Op vrijdag 6 oktober 1944 werden ongeveer twintig jonge mannen uit Swolgen en een aantal uit Tienray en Meerlo gedwongen aan de Groote Molenbeek te gaan werken. De Swolgende mannen, waaronder de koster Gerard Peeters, werkten aan de Horster kant van de spoorlijn.

Toen er een vliegtuig over vloog zochten allen dekking. Gerard werd daarbij getroffen door een kogel die waarschijnlijk niet voor hem bedoeld was.

Langs het spoor fietste namelijk Tienraynaar Kurt Büns. De Duitse commandant riep: *“Halt, stehen bleiben”*. Büns meende, dat hij als Duitser, niet hoefde te stoppen en reed door. Er werd op hem geschoten juist op het moment, dat Gerard weer overleed kwam.

Gerard werd langs de spoorlijn naar het stationskoffiehuis van Frans Janssen op gebracht. Kapelaan Timmermans van Swolgen diende hem nog het Heilig Oliesel toe.

Op weg naar het ziekenhuis in Tegelen is Gerard bij Grubbenvorst overleden.

De kapelaan, die meegereisd was, heeft veel moeite moeten doen, om de chauffeur te bewegen naar Swolgen terug te keren.

Gerard ligt begraven op het oude kerkhof, Rij 13 bij de muur.

Naschrift; *Over de toedracht naar de dood van Gerard Peeters doen verschillende lezingen de ronde. Het verhaal zoals hierboven beschreven, is er één van.*

Verder worden o.a. geweervuur uit het vliegtuig, of een bewuste actie van de Duitse commandant genoemd.

Voor zijn familie staat echter vast dat hij getroffen is door een kogel die niet voor hem bedoeld was. Daardoor lijkt bovenstaande variant voor nu de meest waarschijnlijke.

Meer dan 80 jaar na dato, zullen we de exacte gebeurtenissen, in de chaos van dát moment, wel nooit meer kunnen achterhalen.

E.E.

Augustus Ivo (August) van den Broeke

Arbeider

Geb. 31 maart 1884

Omgekomen 25 november 1944

August van den Broeke was een Belgische Oorlogsvluchteling uit de Eerste Wereldoorlog.

Hij was een harde werker en had hier een nieuw bestaan op weten te bouwen. Op de dag van de bevrijding van Swolgen werd hij getroffen door een granaatscherf.

Hij is naar de pastorie gebracht, door Past. Eggelen bediend en in het bijzijn van de pastoor uiteindelijk aan zijn verwondingen overleden.

In 2021 is zijn laatste rustplaats door de vrijwilligers van de R.K. Parochie H. Lambertus Swolgen in ere hersteld.

August en zijn echtgenote Maria liggen begraven op het oude kerkhof, Rij 8, ongeveer in het midden.

Naschrift:

Bij de herdenking van de bevrijding van Swolgen heb ik getracht om de vijf Swolgende slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog een gezicht te geven.

Dit omdat de meesten van ons ze alleen nog maar kennen van de namen op het oorlogsmonument.

Vijf mannen, vijf namen en nu, na jaren, vijf gezichten.

Vijf oorlogshelden uit Swolgen

Swolgen november 2024

Erik Elbers